

М.Арын атындағы Қарғалы қазақ орта мектебі

Бекітемін
Мектеп директоры
Ж.Т.Жанайдаров

«Ана тілім-дара тілім»
мектепалды даярлық сыныбына арналған арнаулы курс бағдарламасы

2021жыл

Түсінік хат

«Ана тілім дара тілім» - қосымша бағдарламасы арқылы оқушылар негізгі пән «Сөйлеуді дамытуда» меңгерген білім,білік,дағдыларын жетілдіре түседі. Осы бағдарлама арқылы оқушылардың дүниетанымы кеңіп, дұрыс,байланыстырып сөйлеуге үйренеді. Кішкентай кезінен қазақ тіліне сусындап өскен балалар қайтсе де бұл тілдің қадір-қасиетін біліп өседі деп ойлаймын. Оларға тек жаттанды түрде оқытпай, қазақ халқының тәлім-тәрбиесін де үйрете алуымыз қажет.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің қызықты өтуі үшін мұғалімдер әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданады. Тіл дамыту дегеніміз – тілдің жетілуі, оны дұрыс, әдемі қолдану. Тілдік норма жетілу үшін оқушының ауызекі сөйлеу тілін, жазба тілін дамытқан жөн. Осы мақсатпен оқушыларға еркін тақырып аясында ауызша мәтіндер құрастыруға, өздері оқыған шығармаларын мазмұндап, көркемдеп баяндауға, ертегі, әңгіме құрауға үйретеді. Сөйлеу арқылы ауызша тілді дамытуға болады. Бұл бағдарламаның жаңашылдығы ауызекі сөйлеу арқылы әріптермен де қосымша сауат ашу сабағымен интеграциялы түрде құрастырылды.Себебі бала ауызекі сөйлеу арқылы әріптермен де танысып нәтижелі көрсеткішке жетеді деп ойлаймын. Оқушылардың жас ерекшеліктеріне және мүмкіндік өрісіне сай.Мектепалды даярлау сыныбының оқушыларын оқыту, тәрбиелеу және дамыту талаптары мен мақсатына сәйкес құрастырылған. Оқу процесін өтілген материалдардың қолданылу жиілігін ескере отырып ұйымдастыруға және ақырғы нәтижеге жетуді бағдарлауға мүмкіндік береді.*Бағдарлама аптасына 1 сағат, жалпы-32 сағат (жыл бойы) бөлінген.*

Мақсаты:

- Оқушылардың алған білімдерін жетілдіре отырып, тіл байлықтарын, өз ойларын нақты, терең мағыналы әрі көркем жеткізе білу дағдыларын дамыту және жазу каллиграфияларына мән беру.

Міндеттері:

- Балаларды бір-бірімен дұрыс қарым-қатынас жасай білуге және табысқа жетуге үйрету;
- Байланыстырып сөйлеуге, сөйлеу мәдениетіне үйрету;
- Жазуға деген құштарлықтарын ояту;

Күтілетін нәтиже:

- Еркін ойлауға мүмкіндік алады;
- Ақыл-ойын дамытады;
- Ұжымдық іс-әрекетке тәрбиеленеді;
- Тіл байлығы жетіледі;
- Отанға деген сүйіспеншілік, ұлттық рух, ұлттық мақтанышы, ұлттық намысы, ана тілі мен ұлттық мәдениеті қалыптасады. Инабатты, ел-жұртын, атамекенін сүйетін, салт-дәстүрін сыйлайтын, нағыз ұлттық намысы жоғары, ұлтжанды азамат болып шығады.
- Жазу жолдарын еркін қолданады.

ШҚІР

Қазақстан Республикасының қазіргі мектепке дейінгі мекемелерде жаңа өзгерістер мен әлемдік білім беру тәжірибелерін пайдалана отырып, баланың жеке дара күшінің дамуын қамтамасыз ететін жаңа бағыттағы жобаны іздестіру және қолдануға арналған Республиканың «Білім туралы» Заңында «Әр баланың қабілетіне қарай интеллектуалдық дамуы, жеке адамның дарындылығын дамыту» сияқты мәселелер мемлекеттің білім саясатының басты ұстанымында атап көрсетілген. Қазақ тілі қазіргі уақытта өзге ұлт өкілдеріне балабақшадан бастап оқытылып келеді. Мемлекеттік тілді оқыту, болашақ ұрпақтың бойына қазақ тілін құрметтеу сезімін қалыптастыру мұғалімдердің үлкен еңбегін қажет етеді. Ұстаздар бұл бағытта аз тер төгіп жатқан жоқ. Кішкентай кезінен қазақ тіліне сусындап өскен балалар қайтсе де бұл тілдің қадір-қасиетін біліп өседі деп ойлаймын. Оларға тек жаттанды түрде оқытпай, қазақ халқының тәлім-тәрбиесін де үйрете алуымыз қажет.

Сабақтың қызықты өтуі үшін мұғалімдер әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданады. Соның ұтымды бір түрі — ойын арқылы тіл дамыту болып табылады. Ойын технологиясы оқу үрдісін қызықты және тартымды болуын қамтамасыз ететін ең тиімді әдіс, сабақ формасы болып табылады. Ойын технологиясын қолданудың мақсаты оқушылардың сабақта танымдық әрекеттерін дамыту. Ойын бұл іс жүзінде даму. Бала ойнайды, себебі дамиды. М.Әуезов: «Жақсы ойын жақсы жұмыс сияқты, жаман ойын жаман жұмыс сияқты»-дейді.

Сондықтан 5 – 6 жастағы балалардың өзара қарым-қатынасындағы сыйластық құндылығын қалыптастыруға бағытталған. «Ана тілім дара тілім» тақырыбында арнаулы курс бағдарламасын құрастырушы мектепалды даярлық класс тәрбиешісі Ещанова Тарбия Сейтжановнаның көп жылғы педагогикалық іс-тәжірибесінің жетістігі деуге болады. Арнаулы курс бағдарламасы мақсатты, мақсатты жүзеге асыруда бірнеше міндеттер алынған, нәтижесі айқын жасалынған. Бұл бағдарлама балалардың ой-өрісінің кеңейуіне, балалардың жақсы қасиеттерді бойына сіңіріп, жаман әдеттерден аулақ болуға септігін тигізеді, адамгершілікке, кішіпейілділікке, ізеттілікке тәрбиелейді. Бұл арнаулы курс бағдарламасын жаңа оқу жылында оқу-тәрбие үрдісінде қолдануға болады.

**Мектепке дейінгі тәрбие және бастауыш
білім кафедрасының меңгерушісі**

п.ғ.к., доцент

Тоқсанбаев А.М

Тақырыптық жоспар
«Ана тілім дара тілім» вариативтік бағдарламасы
Жылдық сағат саны: 32 сағат

р/с	Сабақтың тақырыбы	Мақсаты мен міндеттері	Мерзімі	Ескерту
1	Менің жазғы демалысым	Сөз, дыбыс туралы ұғымдарды түсіндіру. Сөздің дыбыстан құралатынын, дыбыстың дауысты, дауыссыз болып бөлінетіні жөнінде түсінік беру	04.09	
2	Ата заңым ардағым. Сөйлеммен танысайық	Сөз бен сөйлемді ажыратып, сөздің, сөйлемнің мағынасын түсіндіру. Өз Отанын сүйуге, құрметтеуге тәрбиелеу	11.09	
3	Күз кереметтері. Ғажайып буындар	Балалардың ойын дамытып, ана тілін жетік білуге, тапқырлық қасиеттерге үйрету. Сөздерді буындап айтуға жаттықтыру	18.09	
4	«Ана тілім арым бұл» таппақ, өлең жаттау. Қандай дыбыс?	Мақал-мәтелдерді жаттату және олардың мағынасын түсіндіру.	25.09	
5	Тір туралы мақал мәтел жаттату. Дауысты, дауыссыз дыбыстар (Аа дыбысы және әрпі)	Сөздегі дыбыстарды, олардың түрлерін ажыратып, дұрыс дыбыстау. Жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін жазу. (Аа дыбысы және әрпімен таныстыру)	02.10	
6	Дидактикалық ойын. Қайдан көрдім? (Нндыбыс және әрпі)	Өзіне таныс тақырып аясында диалогке қатысу. Сөз, сөйлем сызбасын құру. Ойындарға қызығушылығын арттыру. (Нн дыбысы және әрпімен таныстыру)	09.10	
7	Дидактикалық ойын: Сөз ойла, тез ойла (Оодыбыс және әрпі)	Берілген дыбысқа сөз ойлап, сөздегі дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажырата білу (Оо дыбысы және әрпімен таныстыру)	16.10	
8	М.Етекбаевтың «Нан қайдан келеді?» ертегісі (Тт дыбысы мен әрпі)	Сабақ барысында балаларға нанды қастерлеу керектігін түсіндіре келе, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу. (Тт дыбысы және әрпімен таныстыру)	23.10	
9	Ы.Алтырсарин «Бір уыс мақта» (Йй дыбысы мен әрпі)	Балалардың шығармағылық қабілеттерін дамыту, ойын ашық айта білуге және өз пікірін қорғай білуге қабілеттерін қалыптастыру (Йй дыбысы және әрпімен таныстыру)	06.11	
10	«Екі дос» ертегісі (Шш дыбыс мен әрпі)	Достық туралы білімдерін арттыру, шығармадағы негізгі ойды таба білуге дағдыландыру. Шынайы достыққа, адамгершілікке, қамқорлыққа тәрбиелеу (Шш дыбысы және әрпімен таныстыру)	13.11	
11	«Бір үзім нан» ертегісі (Сс дыбысы мен әрпі)	Оқушылардың ойлау қабілеттерін арттыру, мәнерлер сауатты оқуға тәрбиелеу (Сс дыбысы және әрпімен таныстыру)	20.11	

12	Дидактикалық ойын «Кім зейінді?» (Ммдыбыс мен әрпі)	Дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажырата білуге үйрету. Жазу жолын , жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін жазу. (Мм дыбысы және әрпімен таныстыру)	27.11	
13	Қасқыр, түлкі, әтеш ертегісі. (Ққ дыбысы мен әрпі)	Ертегі мазмұнын баяндап, әңгімелеп беруге, берілген сұрақтарға толық жауап беруге үйрету (Ққ дыбысы және әрпімен таныстыру)	04.12	
14	«Жирен жаман әдеттен» Тыйым сөздер (Ұұ дыбысы мен әрпі)	Балаларды кішіпейілдікке , үлкенді сыйлауға, көмектесе тырып, жақсы қасиеттерді бойына сіңіріп, жамандеттен жиренуге үйрету (Ққ дыбысы және әрпімен таныстыру)	11.12	
15	«Төрелік айтқан Төле би» (Кк дыбысы мен әрпі)	Оқушыларға шешендік сөздер туралы мағлұмат бере отырып, Төле билің шешендік сөздері мен толғауларымен танысу. (Кк дыбысы және әрпімен таныстыру)	18.12	
16	Қаз дауысты Қазыбек би. (Үү жыбысы мен әрпі)	Оқушыларға қазақтың аса айбынды билерінің бірі –қаз дауысты Қазыбек бидің тарихтағ орны мен шешендік сөздерінің шығу тарихын түсіндіру. (Үү дыбысы және әрпімен таныстыру)	25.12	
17	Әділетті Әйтеке би (Ии дыбысы мен әрпі)	Әйтеке бидің қазақ халқының тарихында алатын орны мен оның шешендік сөздердің мағынасын түсінулеріне жағдай жасау (Сс дыбысы және әрпімен таныстыру)	15.01	
18	Үш арыстың үлгілері. (Дд дыбысы және әрпі)	Балаларға қазақтың бас билері туралы білімдерін толықтырып, шешендік сөздердің мағынасын түсінулеріне жағдай жасау (Дд дыбысы және әрпімен таныстыру)	22.01	
19	Шешендік өнер (Ее дыбысы мен әрпі)	Оқушыларға шешендік өнер туралы мағлұматтарын тереңдетіп, , оның жан-жақты тариха екенін таныту. (Ее дыбысы және әрпімен таныстыру)	29.01	
20	«Батыр туса ел ырысы» (Ғғдыбысы және әрпі)	Оқушыларға қазақ батырларының ерлігі туралы мағлұмат беру. Өлеңдегі негізі ойды анықтай білуге, ойын жүйелі түрде баяндай білуге үйрету. (Ғғ дыбысы және әрпімен таныстыру)	12.02	
21	«Мен Алдармын, Алдармын...» (ң дыбысы және әрпі)	Сөздерді анық айтуға, есте сақтау қабілетін дамыту. Таныс ертегінің соңын басқаша құрастыру, көркем-тілік және орындау қабілеттерін дамыту (ң дыбысы және әрпімен таныстыру)	19.02	
22	Көрісу күні (Өө дыбысы менә әрпі)	Балаларға ұлттық тәлім – тәрбие беру, Өз ұлтының салт-дәстүрлерін ұстанып, кәдірлеуге тәриелеу (Өө дыбысы және әрпімен таныстыру)	26.02	

23	Наурыз көже (Зз дыбысы мен әрпі)	Наурыз мейрамы туралы түсінік беру арқылы ақзақ халқының салт-дәстүрлерін көрсету және оны құрметтей білуге тәрбиелеу (Зз дыбысы және әрпімен таныстыру)	05.03	
24	Бесікке салу (Әә дыбысы мен әрпі)	Халқымыздың салт-дәстүрін дәріптеу, алтын тіреу дінгегі бала, баланы бесікке бөлеу, дәстүрін дәріптеу (Әә дыбысы және әрпімен таныстыру)	12.03	
25	Еңбек етсең ерінбей... Әңгімелеу (Пп дыбысы мен әрпі)	«Еңбек» адамгершілік құндылығы туралы түсініктерін кеңейту. Еңбектің адам өміріндегі мәні туралы түсінік беру. (Пп дыбысы және әрпімен таныстыру)	19.03	
26	Еңбекпен тапқан тиын. (Бб дыбысы мен әрпі)	Еңбектің адам өміріндегі мәні туралы түсінік беру (Бб дыбысы және әрпімен таныстыру)	09.04	
27	«Еріншектер» ертегісі (Хх,Щщ,Яя,Юю,Ее дыбыстары)	Балаларға ертегі туралы түсінік беру, ертегінің мазмұнымен таныстыру. (Хх,Щщ,Юю,Яя дыбысы және әріптерімен таныстыру)	16.04	
28	Еңбек туралы мақал – мәтел (Уу, Эә дыбыс және әрпі)	Еңбектің адам өміріндегі мәні туралы түсінік қалыптастыру.Еңбек етуге қызығушыларын арттыру. (Сс дыбысы және әрпімен таныстыру)	23.04	
29	«Кім болам?» Буындардан сөз құрап жазу. (Вв, Гг дыбыстары)	Балалардың ойлау қабілеттерін дамыта отырып, болашақ мамандыққа байланысты ұғымдарын тереңдетіп, қызығушылықтарын арттыру	30.04	
30	«Жалқауллықты жек көрем» (Цц, Фф, Чч, һ дыбыстары мен әріптері)	Еріншек атты қандай ұғымды келтірілгені туралы білу (Фф, Чч,Цц , һ дыбысы және әріптерімен таныстыру)	07.05	
31	«Жалқаубек» (Жж, Ыы дыбыстары мен әріптері)	Еңбектің адам өміріндегі мәні туралы түсінік қалыптастыру.Еңбек етуге қызығушылықарын арттыру (Жж,Ыы дыбысы және әріптерімен таныстыру)	14.05	
32	Жаз (Іі Рр дыбыстары мен әріптері)	Жайқалған жаз, піскен жеміс-жидектер туралы әңгімелесу (Іі Рр дыбыстары мен әріптері)	21.05	